

Sygn. akt III AUz 492/13

POSTANOWIENIE

Dnia 7 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jolanta Hawryszko
Sędziowie:	SSA Urszula Iwanowska SSA Zofia Rybicka – Szkibiel (spr.)

po rozpoznaniu w dniu 7 stycznia 2014 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy S. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wznowienie postępowania

na skutek zażalenia ubezpieczonego

na postanowienie Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2013 r. sygn. akt VI U 1829/13

p o s t a n a w i a :

oddalić zażalenie.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka-Szkibiel

Sygn. akt III AUz 492/13

UZASADNIENIE

W dniu 24 września 2013 roku S. G. wniósł skargę o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 stycznia 2006 roku wydanym w sprawie o sygn. akt. VII U 2254/05, w której podniósł, że wydane orzeczenie zaprzecza wszelkim zasadom i rygorom prawa obowiązującym w tym zakresie. Ubezpieczony podkreślił, że uzasadnienie skargi przedstawił w poprzedniej skardze z dnia 31 stycznia 2012 roku, a w uzupełnieniu wskazuje ponadto, że był „pozbawiony możliwości działania (obrony swoich praw) poprzez wydany wyrok Sądu Rejonowego w Szczecinie, IV Wydział Grodzki z dnia 1 października 2007 roku (sygn. akt IV Kp 288/07, 1Ds 4271/06)” oraz że aktualnie nie może być mowy o tym, iż skarga wniesiona została po upływie pięcioletniego terminu, gdyż zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2012 roku (sygn. P 41/11; Dz.U. z 2012 r., poz. 476), wszelkie roszczenia w stosunku do ZUS przedawniają się po upływie dziesięciu lat.

Postanowieniem z dnia 15 października 2013 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych odrzucił skargę S. G. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu

Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 stycznia 2006 r. w sprawie o sygn. akt. VII U 2254/05 uznając, że skarga ubezpieczonego nie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia i została wniesiona po upływie przepisane go terminu.

Sąd pierwszej instancji przywołując treść art. 410 § 1 k.p.c. wyjaśnił, że warunkiem możliwości rozpoznania skargi o wznowienie postępowania jest zachowanie terminu do jej wniesienia, oparcie jej na ustawowej podstawie wznowienia oraz jednoczesny brak innych okoliczności, które czyniłyby tą skargę niedopuszczalną. Termin do wniesienia skargi o wznowienie postępowania regulują art. 407 § 1 i 2 k.p.c. oraz art. 408 k.p.c. stanowiąc, że skargę o wznowienie wnosi się w terminie trzymiesięcznym od dnia, w którym strona dowiedziała się o podstawie wznowienia, ponadto po upływie pięciu lat od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możności działania lub nie była należycie reprezentowana. Pięcioletni termin określony w art. 408 k.p.c. jest terminem prekluzyjnym i nie podlega przywróceniu.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy zauważył, że skarżący wnosi o wznowienie postępowania zakończone go prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 25 stycznia 2006 r., gdyż „wyrok ten zaprzecza wszelkim zasadom i rygorom prawa obowiązującym w tym zakresie”, jednakże S. G. nie konkretyzuje żadnej podstawy, która odpowiadałaby którejkolwiek z określonych w przepisach k.p.c. podstaw wznowienia. Zarazem w sposób wyraźny odwołuje się do swojej pierwszej skargi o wznowienie z dnia 31 stycznia 2012 roku i wskazanych w niej podstaw wznowienia, jednakże nie przedstawia, co do tychże podstaw, żadnych nowych okoliczności, ani argumentacji. Skarga ta była już jednak przedmiotem rozpoznania i została prawomocnie odrzucona z uwagi na jej wniesienie z przekroczeniem określonego w art. 408 k.p.c. terminu, oraz niezasadności twierdzeń skarżącego w przedmiocie pozbawienia go możności działania w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Szczecinie w sprawie o sygn. akt VII U 2254/05, jak również nieprzedstawienia przez S. G. dowodów i okoliczności, że zapadły wówczas wyrok oparty był na dokumencie podrobionym. Skarżący również w obecnej skardze nie przedstawił żadnych nowych okoliczności ani dowodów odnośnie wyników postępowania karnego.

Na koniec sąd pierwszej instancji odniósł się do twierdzeń skarżącego, jakoby skarga o wznowienie postępowania mogła zostać wniesiona po upływie 5-letniego terminu, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2012 roku (sygn. P 41/11), w którym stwierdzono, że wszelkie roszczenia w stosunku do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych przedawniają się po upływie 10 lat. Zdaniem Sądu Okręgowego S. G. błędnie utożsamia termin przedawnienia dochodzenia roszczeń względem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu nienależnie opłaconych składek na ubezpieczenie społeczne, z określonym w art. 408 k.p.c. 5-letnim terminem dopuszczalności wznowienia postępowania. Terminy te są niezależne od siebie, dotyczą zupełnie różnych instytucji prawnych. Pierwszy z nich jest terminem przedawnienia roszczeń, czyli terminem prawa materialnego, natomiast drugi terminem procesowym. Orzecznictwo Trybunału Konstytucyjnego nie ma zatem żadnego wpływu na długość terminu procesowego, w jakim dopuszczalne jest złożenie skargi o wznowienie postępowania.

W tym stanie rzeczy sąd pierwszej instancji uznał skargę S. G. za niedopuszczalną oraz spóźnioną i na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. orzekł o jej odrzuceniu.

Zażalenie na to postanowienie wywiódł ubezpieczony, który wniósł o jego uchylenie ponieważ sąd pierwszej instancji nie odniósł się merytorycznie do przedstawionego argumentu jakim było przedłużenie 5-letniego terminu przedawnienia na 10-letni, zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2012 roku. Skarżący stoi na stanowisku, że w orzeczeniu tym wyjaśniono, iż posiadanie przez organ rentowy i ubezpieczonych cech wspólnych skutkuje zapewnieniem równej ochrony dochodzenia wzajemnych należności, dlatego art. 24 ust. 7 ustawy systemowej w zakwestionowanym brzmieniu został uznany za niekonstytucyjny, gdyż przewidywał 5-letni okres przedawnienia roszczeń płatnika z tytułu nienależnie opłaconych składek, w przeciwieństwie do terminów 10-letnich obowiązujących organ rentowy.

W dalszej kolejności S. G. ponowił argumenty dotyczące zasadności swojego pierwotnego roszczenia o wypłatę odsetek i zaapelował o wznowienie postępowania. Skarżący zaznaczył przy tym, że jeżeli sąd ubezpieczeń społecznych nadal

nie będzie widział podstawy do uwzględnienia skargi, to wnosi on o wystąpienie do Trybunału Konstytucyjnego z zapytaniem czy określony w wyroku z dnia 19 kwietnia 2012 roku wydłużony do 10 lat termin może być zastosowany do niniejszej sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Zażalenie ubezpieczonego okazało się nieuzasadnione.

Sąd Apelacyjny w całości podziela ustalenia faktyczne oraz rozważania prawne w zakresie upływu terminu do skutecznego wywiedzenia skargi o wznowienie postępowania przedstawione przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

W sprawie należy mieć na uwadze, że S. G. wniósł o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem z dnia 25 stycznia 2006 roku, a zgodnie z art. 408 k.p.c., po upływie lat pięciu od uprawomocnienia się wyroku nie można żądać wznowienia, z wyjątkiem wypadku, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. Przy czym, pięcioletni termin rozpoczynający bieg od daty uprawomocnienia się orzeczenia będącego przedmiotem wznowienia ma charakter terminu prekluzyjnego.

Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 sierpnia 2013 r. (sygn. V CO 59/13, LEX nr 1391366) zasadniczą funkcją terminu oznaczonego w art. 408 k.p.c. jest ustanowienie bezwzględnej granicy czasowej, po upływie której skarga o wznowienie nie może być skutecznie wniesiona. Już w literaturze przedwojennej zauważono, że brak takiego terminu z uwagi na sposób określenia terminu początkowego (a tempore scientiae) skutkowałby tym, że stan niepewności, co do możliwości podważenia prawomocnego orzeczenia mógłby trwać ad infinitum.

Określony w art. 408 k.p.c. termin pięcioletni jest terminem prekluzyjnym prawa procesowego, a więc ze swej istoty, w przeciwieństwie do określonego w art. 407 k.p.c., nie podlega przywróceniu (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 1999 r., II UKN 178/99, OSNAPiUS 2000, Nr 15, poz. 599 i z dnia 13 kwietnia 2011 r., V CZ 12/1, Lexis Nexis nr 5158362) oraz nie mają do niego zastosowania regulacje prawa materialnego np. odnoszące się do zawieszenia, czy przerwy biegu przedawnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2010 r., II CZ 29/10, Lexis Nexis nr 5794360). Bieg tego terminu rozpoczyna się w każdym wypadku z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia, które ma być zaskarżone skargą o wznowienie i gdy nie zostaje on zachowany, skutkuje odrzuceniem skargi o wznowienie (art. 410 § 1 k.p.c.).

Termin pięcioletni jest wyłączony tylko wtedy, gdy strona była pozbawiona możliwości działania lub nie była należycie reprezentowana. Z okoliczności sprawy prawomocnie zakończonej wynika, że skarżący miał pełną możliwość działania z czego aktywnie korzystał. Także w skardze nie zostały podniesione żadne okoliczności, które mogłyby zostać zakwalifikowane, jako przyczyny nieważności określone w art. 401 pkt 2 k.p.c.

Artykuł 408 k.p.c. miał więc w sprawie zastosowanie, gdyż stosuje się go także, gdy przyczyną nieważności jest przesłanka określona w art. 403 § 1 k.p.c., tj. gdyby wyrok został oparty na dokumencie podrobionym lub gdyby wyrok został uzyskany za pomocą przestępstwa, czego dowodzi skarżący. Ustanowienie terminu określonego w art. 408 § 1 k.p.c., jest uzasadnione koniecznością zapewnienia stabilności prawomocnemu orzeczeniu sądowemu. Jak podniesiono w literaturze, względ na pewność i przewidywalność prawa wymaga, aby dopuszczalność podważania orzeczenia, które jest prawomocne była ograniczona w czasie.

Mając na uwadze bezsporną okoliczność, że skarga została złożona po upływie ponad 5 lat od uprawomocnienia się wyroku z dnia 25 stycznia 2006 roku, to jej odrzucenie przez Sąd Okręgowy należało uznać za prawidłowe. Jednocześnie Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska skarżącego, że wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 kwietnia 2012 roku doprowadził do wydłużenia 5-letniego terminu przewidzianego w art. 408 k.p.c. Ubezpieczony sam przywołuje fragmenty wyroku Trybunału Konstytucyjnego, z których wprost wynika, że orzeczenie to dotyczy terminu przewidzianego w art. 24 ust. 7 ustawy systemowej, tj. terminu przedawniania roszczeń płatników z tytułu nienależnie

opłaconych składek. Podstawą odrzucenia skargi o wznowienie jest art. 408 k.p.c., którego konstytucyjność nie została zakwestionowana.

Wyłącznie wątpliwości sądu, a nie skarżącego, mogą uzasadnić przedstawienie Trybunałowi Konstytucyjnemu pytania prawnego, od odpowiedzi na które zależy rozstrzygnięcie sprawy sądowno-administracyjnej. Dlatego też skarżący nie ma uprawnienia do skutecznego domagania się zadania przez sąd pytania prawnego Trybunałowi Konstytucyjnemu (tak m.in. w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 lutego 2008 roku, sygn. akt II CSK 463/07, Lex 463366). Zwrócić także należy uwagę, że Trybunał Konstytucyjny został powołany m.in. do orzekania o zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją (art. 188 Konstytucji RP), nie zaś do wyjaśniania wątpliwości stron, co do własnych wyroków. Nie ma racji bytu żądanie S. G., aby zwrócić się do Trybunału Konstytucyjnego z wnioskiem o wyjaśnienie czy określony w wyroku z dnia 19 kwietnia 2012 roku wydłużony do 10 lat termin może być zastosowany do niniejszej sprawy.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 397 § 2 k.p.c., oddalił zażalenie S. G. jako niezasadne.

SSA Urszula Iwanowska SSA Jolanta Hawryszko SSA Zofia Rybicka-Szkibiel